

РЕШЕНИЕ

№ 3885

гр. Варна, 29.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ВАРНА, 17 СЪСТАВ, в публично заседание на седми ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Иван Стойнов

при участието на секретаря Валентина М. Милчева
като разглежда докладваното от Иван Стойнов Гражданско дело №
20223110116002 по описа за 2022 година

Производството е образувано по подадена искова молба от Т. А. В., ЕГН *****, с адрес: гр. * срещу „*“ ЕАД, ЕИК *, със седалище и адрес на управление: гр. *, с която е предявен осъдителен иск с правно основание чл. 55, ал. 1, предл. I ЗЗД, за връщане на дадено поради липса на основание чрез осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата от 67,48 лв. /шестдесет и седем лева и четиридесет и осем стотинки/, представляваща платена без основание възнаградителна лихва (22,31 лв.) и възнаграждение за поръчител (45,17 лв.) във връзка със сключен между страните нищожен Договор за потребителски кредит № 2375525 от 14.04.2021 г., с който ответникът неоснователно се е обогатил, ведно със законната лихва от депозирването на исковата молба в съда – 06.12.2022 г. до окончателното изплащане на задължението.

В исковата молба ищецът Т. А. В. твърди, че на 14.04.2021 г. между страните е сключен договор за потребителски кредит, по силата на който ответникът е предоставил на ищеца сумата от 750 лв. за срок от 13 месеца, при ГПР 42.16 %, годишен лихвен процент 35.69 % общо задължение по кредита 915,33 лв. Въз основа на чл. 4, ал. 1 от Договора, ищецът сключил с „АЙ ТРЪСТ“ ЕООД Договор за предоставяне на поръчителство с цел обезпечаване на вече сключения Договор за потребителски кредит. По сключения договор за предоставяне на поръчителство, ищецът следвало да заплати сумата в размер на 587,21 лв., за срок от 13 месеца, включени към всяка вноска по договора за потребителски кредит. Ищецът заплатил на ответното дружество сумата от 750 лв. – главница, сумата от 22.31 лв. – възнаградителна лихва и сумата от 45.17 лв. – възнаграждение за поръчител, с които погасил задълженията по договора за потребителски кредит. Излага се, че сключения между страните Договор за потребителски кредит № 2375525 от 14.04.2021 г. е нищожен на основание чл. 26, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 22 ЗПК. Твърди се, че към договора за потребителски кредит не бил посочен приложимият лихвен процент, както и условията за прилагането му, вкл. дали е фиксиран или променлив. Твърди се, че в договора и в погасителния план не бил посочен размерът на дължимата от ищеца възнаградителна лихва. Сочи, че погасителният план към договора за потребителски кредит не отговаря на изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 10 и т. 11 ЗПК., като не е посочен и начин за формиране на ГПР, вкл. дали

възнаграждението за поръчителство е включено в ГПР. По този начин за кредитополучателя не ставало ясно какъв е размерът на разходите по кредита, съответно какви са финансовите последици от сключването на договора. Твърди се, че е налице заобикаляне на разпоредбата на чл. 19, ал. 3 ЗПК, доколкото сключването на договор за поръчителство е предпоставка за сключването на договора за потребителски кредит, като по този начин се нарушава изискването за максимален размер на ГПР. Ищецът излага, че ответното дружество и „АЙ ТРЪСТ“ ЕООД са свързани лица, както и че със сключването на договора за поръчителство се цели допълнително оскъпяване на договора за кредит с цел заобикаляне на ограниченията на чл. 19, ал. 4 ЗПК. Твърди се, че посочването в договора на размер на ГПР, който е различен от реално приложения в отношенията между страните, представлява заблуждаваща търговска практика по смисъла на чл. 68д, ал. 1, ал. 2, т. 1 ЗЗП. Твърди се, че с оглед нищожността на договора за потребителски кредит, ищецът е заплатил сумата в размер на 67,48 лв., представляваща възнаградителна лихва и възнаграждение за поръчител без основание, поради което същата подлежи на връщане. Моли да му бъдат присъдени и разноските по делото.

Ответникът „*“ ЕАД подава отговор на исковата молба, с който оспорва предявения иск. Твърди, че страните са сключили Договор за потребителски кредит № 2375525 от 14.04.2021 г., въз основа на който ответното дружество е предоставило на ищеца сумата в размер на 750 лв., при ГЛП в размер на 35,69 % и ГПР в размер на 42,16 %, като по силата на договора ищецът се е задължил да върне сумата по кредита в срок до 31.05.2022 г. на 13 равни вноски в размер на 70,41 лв. или в общ размер на 915,33 лв. Ответникът не оспорва обстоятелството, че сумата по процесния договор за кредит е погасена. Оспорва сключеният между страните договор да е нищожен на сочените от ищеца основания. Излага се, че договорът е подписан във формата на електронен документ чрез размяна на електронни изявления по чл. 2 ЗЕДЕУУ, чрез средства за комуникация от разстояние. Твърди се, че 14.04.2021 г. ответникът е изпратил на ищеца по посочената от последния електронна поща договора за потребителски кредит, както и приложение № 1 към него, като ищецът не е упражнил правото си на отказ в срока по чл. 12, ал. 1 ЗПФУР, поради което счита, че са спазени изискванията за изискуемата по чл. 10, ал. 1 ЗПК форма. Твърди се, че в т. 10 от Приложение № 1 към Договора за потребителски кредит е инкорпориран приложимия за кредита погасителен план, съдържащ броя на вноските по кредита, падеж, както и отделните компоненти на всяка месечна вноска, в които не са включвани такси. Оспорва се твърдението сключването на договор за поръчителство да е било изискване за сключване на договора за кредит, като се твърди, че това е възможност за потребителя, а не задължение. Твърди се, че договорът за потребителски кредит е сключен преди договора за поръчителство, поради което и разходът по последния не би могъл да бъде включен в ГПР по кредита. Сочи, че ищецът не е бил въведен в заблуждение, като предварително му е била предоставена информация за параметрите на отпуснатия кредит. Оспорва се твърдението ищецът да е сключил валиден договор за предоставяне на поръчителство, по който дължи възнаграждение, както и ответникът да е администрирал плащане в полза на трето лице. Моли за отхвърляне на предявения иск, както и за присъждане на разноски по делото.

С молба преди съдебно заседание ищецът, чрез процесуалния си представител, поддържа исковата молба. Допуснато е изменение на иска за неоснователно обогатяване чрез увеличаването му до сумата от 151,85 лв.

С молба преди съдебно заседание ответникът, чрез процесуалния си представител, поддържа отговора.

За да се произнесе по спора, съдът съобрази следното от фактическа и правна страна:

Предявен е осъдителен иск с правно основание чл. 55, ал. 1, предл. I ЗЗД, за връщане на дадено поради начална липса на основание.

Съобразно разпредЕ.та в процеса доказателствена тежест ищецът е следвало да докаже, че е заплатил процесните суми на ответника. В тежест на ответника (в случай, че

ищецът докаже своите твърдения) е било да докаже, че е получил от ищеца сумите на годно право основание.

Не се спори между страните, че са сключили Договор за потребителски кредит № 2375525 от 14.04.2021 г., по силата на който ответникът е предоставил на ищеца сумата от 750 лв. за срок от 13 месеца, при ГПР 42.16 %, ГЛП 35.69 %, при общо задължение по кредита 915,33 лв., както и че ищецът е погасил задължението по кредита в размер на 915,33 лв.

Представени са като доказателства по делото стандартен европейски формуляр и общи условия за предоставяне на кредити.

Установява се по делото, че ищецът и „АЙ ТРЪСТ“ ЕООД са сключили Договор за предоставяне на поръчителство от 14.04.2021 г. по силата на който последният се е задължил да отговаря солидарно с потребителя за изпълнение на всички задължения по процесния договор за кредит срещу възнаграждение в размер на 45,17 лв. Същият е бил изпратен на потребителя, видно от приложената кореспонденция.

Видно от приложената от ответника справка се установява, че по процесния договор за кредит на 26.05.2021 г. ищецът е извършил едно плащане от 116 лв., след което на 10.06.2021 г. е погасил чрез рефинансиране останалите задължения в размер на 785,85 лв. Общо погасените суми по кредита са в размер на 901,85 лв., от които 750 лв. главница, 29,27 лв. договорна лихва, 90,34 лв. вноска по договор за предоставяне на поръчителство, 3,75 лв. такси за предсрочно погасяване и 28,49 лв. други такси по тарифата на *.

За да се уважи предявения иск за връщане на даденото при начална липса на основание следва да се установи, че е дадено нещо и че за ответникът не съществува основание за получаването му. Не се спори, че всички претендиращи с договора за кредит суми са заплатени или са рефинансирани.

Не са налице основания за получаването на сумите, освен заплатените суми за главница в размер на 750 лв.

Клаузата в Договора за предоставяне на поръчителство, с която е договорено „възнаграждение за поръчителство“, в случая се явява недействителна. При сключването на акцесорния договор, като част от договора за потребителски кредит, длъжникът не е имал право на избор на поръчител и възможност за индивидуално договаряне, особено като се има предвид, че едноличен собственик на капитала на поръчителя е кредитора на длъжника по договора за кредит /справка в ТР/. Следователно, юридическото лице – поръчител, което е предварително одобрено от кредитора, се явява и свързано с него лице. Това води до значително неравновесие в правата между потребителя и търговеца, и не отговаря на изискването за добросъвестност, в частност лишава длъжника от право на избор и възможност за индивидуално договаряне.

Също така, при условие, че финансовата институция е длъжна да оцени платежоспособността на потребителя в съответствие с изискването на чл. 16 ЗПК, а с акцесорния договор се цели да се обезщетят вредите от евентуална фактическа неплатежоспособност на длъжника, то последното е в противоречие с цитираната разпоредба на закона. В контекста на изложеното и предвид нарушаване на повелителните норми на ЗПК и ЗЗП, в тази част договорът е недействителен по отношение на длъжника. Освен това, възмездността на договора за поръчителство прехвърля върху кредитополучателя тежестта от оценката по чл. 16 ЗПК, за която потребителят не дължи такси съгласно чл. 10а, ал. 1 и 2 ЗПК. Вземането за поръчителство се основава съответно на неравноправна клауза за потребителя.

В горния смисъл е и практиката на ВОС /Определение № 829 от 12.03.2020 г. по в.ч.т.д. № 284/2020 г. и много други/, която настоящият състав споделя изцяло.

Следва да се посочи, че съгласно справката от кредитора длъжникът е заплатил 90,34 лв. вноска по договор за предоставяне на поръчителство, която е недължима, а съобразно договора възнаграждението дори е в по-малък размер от 45,17 лв. Сумата е

заплатена във връзка с договора за кредит и по сметка на ответника, поради тази причина е и заплатена без основание на него. Вътрешните отношения между кредитора и поръчителя във връзка с предаването на тази сума са без значение за основателността на иска.

В самия договор за кредит ГПР е некоректно посочен, доколкото в него не е включен този допълнителен разход, който длъжникът следва да понесе. Налице е заблуждаваща търговска практика, която в случая води и до недействителност на целия договор за кредит, на основание чл. 22, вр. чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК. Налице е многобройна съдебна практика по отношение на проверката на съда за нарушение на изискванията на ЗПК във връзка с ГПР, като настоящият състав не намира за необходимо да я преповтаря. Възраженията на ответника в тази връзка са неоснователни.

При недействителен договор за кредит длъжникът дължи само чистата стойност на кредита /чл. 23 ЗПК/, която се явява само главницата в размер на 750 лв. Същата е погасена. Недължими са останалите заплатени от длъжника вземания в размер на 29,27 лв. договорна лихва, 90,34 лв. вноска по договор за предоставяне на поръчителство, 3,75 лв. такси за предсрочно погасяване и 28,49 лв. други такси по тарифата на *. Кредиторът неоснователно се е обогатил със сумите в общ размер на 151,85 лв., които са получени от него без основание.

Претендираните такси са недължими и доколкото таксите от 28,49 лв. не са конкретизирани от кредитора за какво са събрани, за да може съдът да извърши проверка за нищожност и неравноправност, а за таксата от 3,75 лв. не са представени доказателства за начина на изчисляването ѝ, съобразно правилото на чл. 32, ал. 4 ЗПК, като се има предвид и че част от предсрочно погасените вземания са недължими.

В заключение искът с правно основание чл. 55, ал. 1, предл. I ЗЗД за връщане на даденото поради начална липса на основание се явява изцяло основателен и следва да се уважи, ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба.

Предвид изхода на спора и разпоредбата на чл. 78, ал. 1 ГПК ответникът следва да бъде осъден да заплати на ищеца сумата в размер на 50 лв. държавна такса пред настоящата инстанция и 15 лв. държавна такса пред ВОС, а на процесуалния представител на ищеца адвокатско възнаграждение по реда на чл. 38 ЗА, което съдът определя в размер на 480 лв. с ДДС, което е минималния размер по Наредба № 1 за МПРАВ, предвид липсата на фактическа и правна сложност на делото.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА *‘‘ ЕАД, ЕИК *, със седалище и адрес на управление: гр. *, ДА ЗАПЛАТИ на Т. А. В., ЕГН *****, с адрес: гр. *, сумата от **151,85 лв.** /сто петдесет и един лева и осемдесет и пет стотинки/, представляващи платени без основание вземания в размер на 29,27 лв. договорна лихва, 90,34 лв. вноска по договор за предоставяне на поръчителство, 3,75 лв. такси за предсрочно погасяване и 28,49 лв. други такси по тарифата на * във връзка със сключен между страните недействителен Договор за потребителски кредит № 2375525 от 14.04.2021 г., с който ответникът неоснователно се е обогатил, ведно със законната лихва от депозирането на исковата молба в съда – 06.12.2022 г. до окончателното изплащане на задължението.

ОСЪЖДА *‘‘ ЕАД, ЕИК *, със седалище и адрес на управление: гр. *, ДА ЗАПЛАТИ на Т. А. В., ЕГН *****, с адрес: гр. *, сумата от **65 лв.** /шестдесет и пет лева/, представляваща сторени разноски в производството за заплатени държавни такси, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК.

ОСЪЖДА *‘‘ ЕАД, ЕИК *, със седалище и адрес на управление: гр. *, ДА ЗАПЛАТИ на адв. М. В. М. - ПАК, сумата от **480 лв.** /четиристотин и осемдесет лева/, представляваща определено от съда адвокатско възнаграждение за оказана безплатна адвокатска помощ на

ищеца, на основание чл. 38 ЗА, вр. чл. 78, ал. 1 ГПК.

Присъдените с решението суми могат да се заплатят с пощенски или куриерски запис на Т. А. В., ЕГН *****, с адрес: гр. *

РЕШЕНИЕТО може да се обжалва с въззивна жалба пред Варненски окръжен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Варна: _____